

Nhân đọc bài “Y Đức đâu xa” của Tiến Sĩ Trần Bá Thoại

Trong bài “Y Đức đâu xa” TS Thoại có dẫn “8 tội thầy thuốc cần phải tránh” của Hải Thượng Lãn Ông, tôi nhận thấy rằng trong hoàn cảnh hiện tại ở các bệnh viện hay phòng khám VN, hầu hết các BS đều phạm không ít thì nhiều các «tội» này!

Thử hỏi tại sao? 20, 30 năm về trước đời sống khó khăn, mọi người phải chật vật kiếm sống, bản thân người BS cũng như mọi người khác cũng phải “có thực mới vực được đạo”, cũng phải nuôi vợ, nuôi con nên đôi khi phải “nhắm mắt đưa chân”, nhiều khi biết mình làm không đúng nhưng vợ đói con đau bụng còn cào nên “bản năng sinh tồn” của con người trời dậy phải chọn là “mình phải sống trước đã,” mọi chuyện khác tính sau! Thế nhưng cũng có những BS cam chịu đói nghèo quyết không làm hoen ố “y đức” hay nói một cách rộng rãi hơn là quyết không làm hoen ố “đạo đức con người”, có người thì “đói quá đầu gối phải bò” nhưng còn biết gìn giữ lương tâm, chọn lựa “điều sai” cũng còn biết nương tay cho người nghèo kẻ khổ. Nhưng những BS khác thì chẳng thiết nghĩ đến người khác, “ai chết mặc ai, tiền thầy bỏ túi”, cứ nghĩ đến mình trước hết, tôn công tôn của ăn học (lắm khi có ăn có học nhưng khả năng vẫn rất khiêm tốn) bây giờ phải có địa vị, đời sống hơn mọi người...

Đó là giai đoạn khó khăn, đời sống tinh thần lẫn vật chất rất yếu kém, thôi thì cứ cho là “bản cùng sinh đạo tặc” (nhưng lúc người có học trở thành đạo tặc thì là một hiểm họa cho xã hội). Bây giờ khó khăn qua rồi, đời sống đã cải thiện rất nhiều, thu nhập cho một cuộc sống bình thường không còn là một mối lo thường trực nữa, thế mà những “tội cần phải tránh” có giảm bớt được phần nào chẳng? Theo tôi thấy thì chẳng giảm được

chút nào mà lại có chiều hướng tăng thêm... Những điều sai trái, gian dối, lạm dụng, lừa đảo vẫn còn đầy dẫy trong ngành y tế nhưng dưới nhiều dạng tinh vi hơn, được “son son, thếp vàng” tích cực hơn, được tổ chức chặt chẽ hơn.

Thử hỏi tại sao? hết nghèo hết đói rồi, chức phận, tiền bạc đều không thiếu, chuyên môn cũng có cơ hội cập nhật với thế giới (không còn hoặc rất ít tình trạng “éch ngồi đáy giếng...”), thế sao vấn đề Y Đức lại càng được đề cập đến nhiều hơn bao giờ hết? Có phải chăng là vì cái “bản năng ganh tỵ” trời dậy trong mọi người:

-Có “của ăn” rồi bây giờ phải nghĩ đến “của để”.

-Hàng xóm mới tậu xe hơi, vậy thì mình ít nhất cũng phải chơi một chiếc cho bằng người ta nếu không thì cũng phải hơn.

-Nhà cửa có rồi nhưng không được thoải mái lắm, vậy thì phải lên “villa” cho nó hoành tráng! Rồi lại sinh ra chơi cây kiểng, cá kiểng, nuôi chó Ngao nuôi mèo đặc chủng...

-Con cái học hành đỗ đạt hết rồi nhưng cũng phải «tậu» một cái bằng ở nước ngoài cho nở mặt nở mày với mọi người.

-Sinh hoạt hàng ngày thì cũng phải xài một con iPhone, gửi nhận e-mail bằng iPad. v.v.

Nhưng có mấy ai phát huy cái “bản năng ganh tỵ” đó bằng việc thấy rằng “biển học bao la” mình phải học thêm nữa cho bằng hoặc hơn người ta? Cải tiến công việc khám bệnh ra đơn hàng ngày làm sao cho hiệu lực hơn đỡ tốn kém hơn cho bệnh nhân? “Bán” khả năng của mình với “giá phải chăng” để đỡ bớt gánh nặng cho bệnh nhân chứ không phải chỉ nhằm vào lợi nhuận mà “treo đầu heo bán thịt chó”.

Tôi hoàn toàn đồng ý là “có làm có hưởng” (tôi muốn khuyến khích mọi người trong chiều hướng này) nhưng khinh bỉ những người

“hưởng nhiều mà làm dối”, “lòe bịp” bệnh nhân để hưởng lợi bằng những gì mà bản thân mình không có được một cách chính đáng!

Tại sao hết bản cùng rồi mà vẫn còn đạo tặc? Tại sao phú quý hơn xưa xa mà lại quên hết lễ nghĩa? Tại sao sẵn sàng đánh đổi nhân phẩm, danh dự của mình để lấy sự hào nhoáng bên ngoài? Tôi tin chắc rằng mọi người đều thấy và biết rõ ở đâu là y đức, làm sao để tránh được những điều sai trái nhưng có lẽ trí nhớ có phần giới hạn (cho những điều này) nên vẫn “bình chân như vại” trong luồng nước dơ bẩn đó.

Bản chất con người thường hay thích lời khen mà bỏ ngoài tai những điều chỉ trích, ít người thấy rằng những lời khen ngợi chỉ làm mình “ngủ quên trên chiến thắng” và ít làm cho mình tiến thêm nữa, trái lại những lời chỉ trích nếu ta bình tĩnh đón nhận thì là một bài học quý giá để đánh giá được cho những gì mình làm, để biết mà sửa đổi hoặc để biết giá trị con người thực sự của tác giả những điều chỉ trích đó như thế nào.

Tâm lý chung của con người là thấy người ta làm (sai) được mà mình không làm là “ngu”, xếp hàng mà chen ngang được vài chỗ là đã thấy “tự hào” lắm rồi, nhưng họ đâu có biết rằng từ những “thói quen” nhỏ nhặt đó mà nảy sinh những tác hại vô lường về sau. Không có gì đúng bằng câu

“Đừng thấy việc ác nhỏ mà làm, đừng khinh thường việc thiện nhỏ mà không làm...”

Thậm chí đến việc BS làm bừa làm ẩu đến chết bệnh nhân rồi lại đem vứt xác bệnh nhân đi để phi tang việc làm của mình... những việc như vậy không phải là một lỗi lầm, sai trái hay là một BS có y đức kém, mà là một tội ác.

Cũng may là không phải mọi người, mọi chuyện đều đen tối như vậy hết, trong đời sống hàng ngày vẫn còn có biết bao nhiêu tấm gương đẹp, vẫn có rất nhiều BS tận tụy với y nghiệp và có nhiều lòng nhân ái.

Tóm lại nếu mọi người biết được rằng “Giá trị của con người không phải chỉ ở địa vị, tiền tài, hay sự hào nhoáng bên ngoài mà là đạo đức và danh dự chìm ẩn bên trong mỗi người mới là căn bản của một sự “thành công” đúng nghĩa”, thì đâu ai cần bàn đến “y đức” nữa làm gì.

Nguyễn Trọng Thảo

